

9. SINIF COĞRAFYA ÜDS

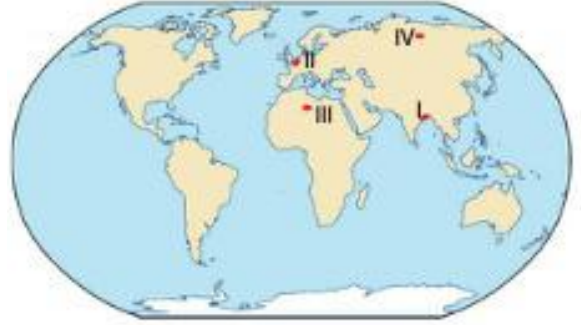
1. Yerleşmelerin kuruluş ve gelişmesinde doğal ve beşerî faktörler etkilidir.
- İklim
  - Yeryüzü şekilleri
  - Ulaşım
  - Güvenlik
- Buna göre yukarıdakilerden hangileri yerleşim yeri seçimini etkileyen doğal faktörlerdir?**
- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Yerleşmeler, kırsal ve şehir yerleşmeleri olmak üzere iki gruba ayrılır. Bu ayrımın uluslararası kesin bir standardı yoktur. Çünkü bir ülkede köy olarak nitelendirilen bir yerleşme, başka bir ülkede şehir sayılabilmektedir. Örneğin nüfusu yaklaşık 82 bin (2018) olan Bayburt ülkemizde şehir sayılırken, nüfusu 100.000'nin altında olduğu için böyle bir yerleşme ..... kırsal yerleşme sayılmaktadır.
- Yukarıdaki açıklamada boş bırakılan yere aşağıdaki ülkelerden hangisi yazılırsa verilen bilgi doğru olur?**
- A) Suriye   B) Arnavutluk   C) Japonya
D) Azerbaycan   E) Norveç

3. Dünya'da ilk yerleşmeler Nil, Dicle, Fırat, İndus, Ganj, Sarı Irmak ve Gökırmak havzalarında kurulmaya başlamıştır.
- Buna göre ilk yerleşmelerin kurulmasında aşağıdaki faktörlerden hangileri öncelikle etkili olmuştur?**
- A) İklim – Hidrografik yapı
B) Hidrografik yapı – Jeolojik yapı
C) Jeolojik yapı – Toprak türü
D) Hidrografik yapı – Bitki örtüsü
E) İklim – Yer altı kaynakları

4. Toprak meskenler (evler) kurak ve yarı kurak iklim alanlarında yaygındır. Saman ve çamurun karıştırılmasıyla yapılan kerpiç, toprak evlerin malzemesi olarak kullanılır.
- Buna göre aşağıdaki bölgelerin hangisinde toprak meskenlerin yaygın olması beklenir?**
- A) Muson Asyası   B) Amazon Havzası
C) Orta Asya   D) İskandinav Yarımadası
E) Batı Avrupa

5. Yerleşmelerin dağılışını etkileyen en önemli faktör iklimdir.

- Buna göre haritada numaralı alanların hangilerinde yerleşim alanları azdır?**
- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Ekvator çevresi yıl boyunca çok sıcak ve nemlidir. Dünyanın diğer bölgelerinde deniz seviyesine yakın alanlarda yoğunlaşan yerleşmeler ...?... ve Kongo havzalarında 1.500 m'den yüksek kesimlerde daha yaygındır. Bu havzalarda yükseklerle çıkıldıkça iklim şartları yerleşme için daha elverişli hâle gelir. Buna bağlı olarak yerleşme sayısı artar.
- Paragrafta ...?... ile gösterilen yere, aşağıdaki akarsulardan hangisi yazılmalıdır?**
- A) Nil   B) Amazon   C) İndus
D) Fırat   E) Brahmaputra

7. Himalayalar, Alpler, Kayalık Dağları ve And Dağları gibi dünyanın yüksek ve engebeli alanlarında yerleşmeler sınırlıdır. Engebenin az olduğu düzlük alanlar, ekonomik faaliyetlere daha uygun olduğundan buralarda yerleşmeler fazladır. Ayrıca dağların uzanışı ve bakı durumu da yerleşmeyi etkileyen unsurlardandır.

Yukarıda verilen açıklamada yerleşmeyi etkileyen doğal faktörlerden hangisinin önemi vurgulanmıştır?

- A) Bitki örtüsü
B) İklim
C) Su kaynakları
D) Toprak
E) Yeryüzü şekilleri

8. I. İklimin elverişli olması
II. Toprakların verimli olması
III. Su kaynaklarının bol olması

Yukarıdakilerden hangileri Anadolu'nun eski yerleşim alanlarından biri olmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

9. Yerleşmelerin fonksiyonel özellik sayısı arttıkça çevrelerindeki diğer yerleşmeler üzerindeki etkisi de artar.

Aşağıda verilen illerden hangisinin, çevresindeki diğer yerleşim birimlerine etkisi daha fazladır?

- A) Artvin
B) Bolu
C) Ankara
D) Mardin
E) Edirne

10. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi beşerî şekilsel bölgelere örnek verilebilir?

- A) Bitki bölgeleri
B) Sanayi bölgeleri
C) İklim bölgeleri
D) Toprak bölgeleri
E) Hidrografik bölgeler

11. Ulaşım, sanayi ve ticaret gibi ekonomik faaliyetlerin geliştiği bölgelerde yerleşim alanları fazladır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisinde yerleşim alanları en fazladır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

12. Yapılan araştırmalara göre Şanlıurfa yakınlarındaki Göbeklitepe ülkemizde bilinen en eski yerleşmelerden olup yaklaşık 12.000 yıl öncesine tarihlendirilmektedir. Kültür bitkilerinin yetiştirilmediği ve kap kacak üretimine başlanmadığı dönemde Göbeklitepe mabet olarak kurulup gelişmiştir.

Buna göre Göbeklitepe'de hangi fonksiyon ön plana çıkmıştır?

- A) Tarım
B) Ulaşım
C) Dinî
D) Askerî
E) Ticaret

13. I. Köy
II. İlçe
III. İl

Türkiye'deki yerleşim birimleri yukarıda verilen idarî fonksiyonlardan hangilerine göre sınıflandırılmıştır?

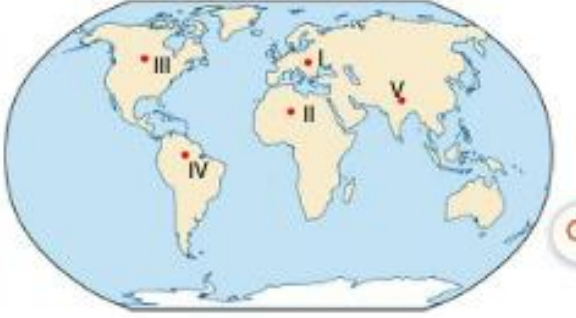
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

14. Türkiye'de toplam nüfusu 750.000 ve üzeri olan iller, büyükşehir statüsüne sahiptir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisi büyükşehir statüsünde değildir?

- A) Erzurum
B) Muş
C) Gaziantep
D) Kayseri
E) Sakarya

15. Aşağıdaki haritada beş yöre numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yörelerden hangisi iklim özelliklerine göre çöl bölgesinde yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
16. Yeryüzünde ot, çayır, ağaç gibi bitki formasyonlarına göre farklı bölgeler bulunur. Orman, makî, bozkır, savan, tundra gibi bitki örtüleri bu bölgeleri oluşturur. Dünyayı bitki örtüsü olan ve bitki örtüsü olmayan bölgeler olarak ayırmak da mümkündür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bitki örtüsü bulunmayan bölgede yer alır?

- A) Asya B) Avrupa C) Afrika
D) Antarktika E) Okyanusya

17. Ormanlık bir bölge zaman içerisinde daralabilir. Örneğin tarihî dönemlerde ormanlar Anadolu'da daha geniş bir alan kaplarken günümüzde bu alan çok daha azdır. Aynı durumu beşerî bölgelerde de görmek mümkündür. Örneğin sulama imkânlarının gelişmesine bağlı olarak pamuk üretim bölgesi genişleyebilir ya da daha kârlı bir tarım ürününün üretimine yer verilmesiyle daralmaya uğrayabilir

Bu açıklamaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğal ve beşerî bölge sınırları zaman içerisinde değişebilir.
B) Doğal bölgelerin sınırları daha hızlı değişir.
C) Doğal bölge sınırları ülkelerin siyasi sınırları ile çakışır.
D) Beşerî bölgelerin sınırları illerin idarî sınırları ile çakışır.
E) Tarım ve orman bölgeleri işlevsel bölgelere örnektir.

18. Doğal özellikleri esas alınarak oluşturulan bölgelerin sınırlarında zaman içinde değişim meydana gelmesi daha zordur.

- I. Dağlık bölgeler
II. Kurak bölgeler
III. Maden bölgeleri
IV. Sanayi bölgeleri

Buna göre yukarıdaki bölgelerden hangilerinin sınırları zaman içinde daha hızlı değişir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 19.

Şekilsel bölge sınıflandırması bakımından yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yerler ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) I numaralı yer, düzlük bölgedir.
B) II numaralı yer, sık nüfuslu bölgedir.
C) III numaralı yer, sanayi bölgesidir.
D) IV numaralı yer, orman bölgesidir.
E) V numaralı yer, kurak bölgedir.

20. Orta Doğu'da ilk şehir yerleşmelerinin Fırat ve Dicle vadileri arasında kurulmasında;

- I. verimli toprakların bulunması,
II. maden rezervlerinin fazla olması,
III. ılıman iklim özelliklerinin bulunması

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III